

Глобална недела на претприемништвото 2021

АКО НЕМА ПАРИ СОЗДАДИ! ИНОВАТИВНИ НАЧИНИ НА ФИНАНСИРАЊЕ НА НОВИТЕ БИЗНИСИ

Проф. Д-р. Љупчо Давчев

Проф. Д-р. Марија Гогова Самоников

М-р. Мила Митрева

Што се финансии?

- 'finis'-рок на плаќање
  1. Парични работи на физичките и правни лица
  2. Активност на државата за собирање, управување и располагање со паричните средства
- Финансирање-обезбедување парични средства за одредена намена
- Видови на финансии:
  1. Лични
  2. Корпоративни
  3. Јавни
- Најстара дисциплина на економската наука

Зошто е потребно разбирање на финансиите?

Помалку склони кон грешки

Разбирање на бизнисот со целосна финансиска слика

Поголема свесност за вашата даночна позиција

Носење на информирани одлуки

Подобро управување и следење на готовинскиот тек

Подобро разбирање на финансиските импликации

Важноста на финансиската писменост за претприемачите

„Комбинација на свесност, знаење, вештина, став и однесување неопходни за да се донесат здрави финансиски одлуки и на крајот да се постигне индивидуална финансиска благосостојба“.

- Претприемач-сложени деловни одлуки;
- Според АССА :
  - ✓ да прави разлика помеѓу личните и деловните финансии;
  - ✓ да се биде компетентен купувач на финансиски услуги – разбирање на финансиските производи, нивните трошоци и ризици;
  - ✓ да се предвидат идните финансиски потреби на бизнисот според алтернативни сценарија;
  - ✓ да ги процени ризиците на кои е изложен бизнисот и да подготви соодветни одговори;
  - ✓ да се разбере процесот на одлучување на давателите на финансии, и на тој начин да се цени како бизнисот може да стане кредитоспособен или подготвен за инвестиции;
  - ✓ да се поврзат финансиските потреби на бизнисот со регулаторната и фискалната рамка на земјата;

Претприемачко-финансиско планирање

ФИНАНСИСКО ПЛАНИРАЊЕ

Проценка на количината и времето на пари потребни за да го започнат својот потфат и да го одржат во тек

КЛУЧНИ ПРАШАЊА

1. Дали вреди да се инвестира време и пари во овој бизнис?
2. Кога ќе имам прилив на готовина?
3. Кои се шансите некој да успее пред јас да ја имплементирам идејата?
4. Анализа на сценарио и план за вонредни ситуации?

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ИЗВОРИ НА
ФИНАНСИРАЊЕ

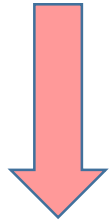
УСПЕХ!!!

Што е финансиска евалуација на проектот?

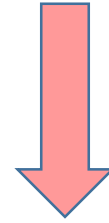
- Покажува дали проектот ќе придонесе за креирање успешен бизнис или ќе ги исцрпи вашите ресурси;
  - Користње техники за анализа и компјутерски програми или примена на поедноставна анализа;
1. Поставување цели
  2. Финансирање
  3. Готовински тек
  4. Евалуација

Начини на финансирање

ТРАДИЦИОНАЛЕН

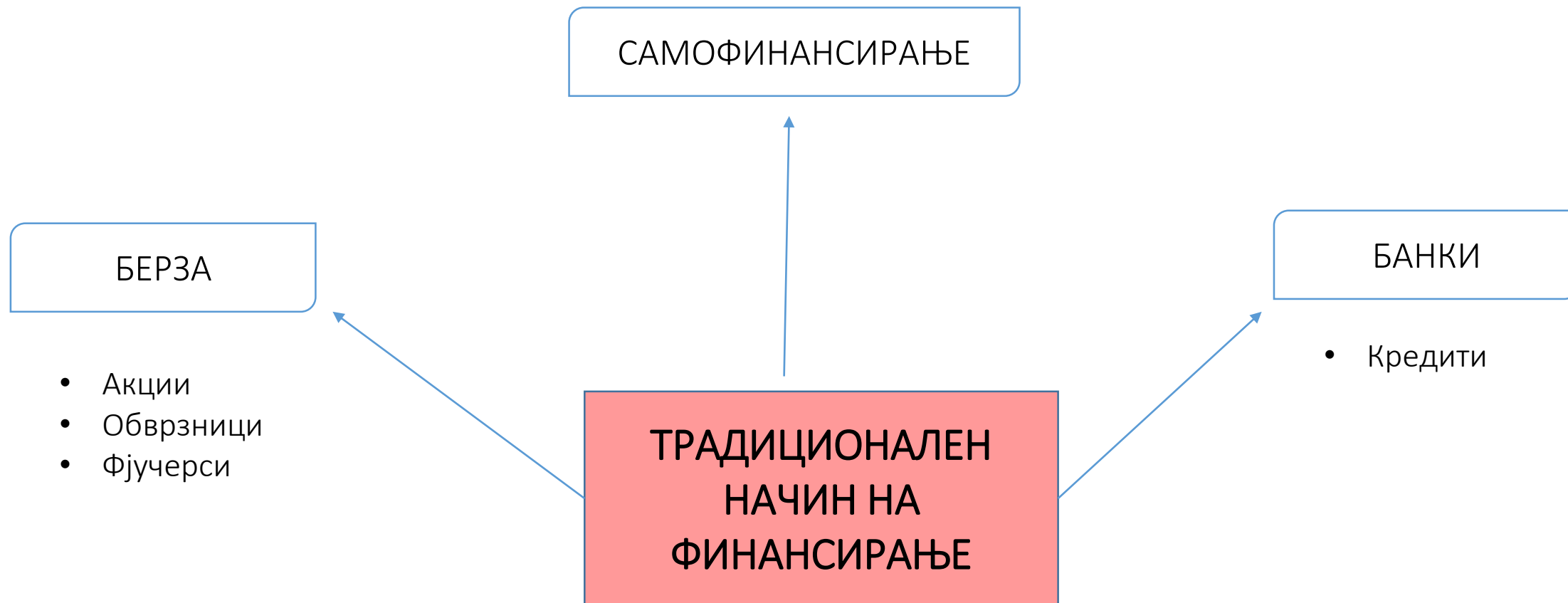
ИНОВАТИВЕН

- креирање добар финансиски план
- собирање на средства
- распделување на средствата

...”You don’t need to be rocket scientist. Investing is not a game where the guy with the 160 IQ beats the guy with 130 IQ”...
-Warren Buffett

Самофинансирање (Bootstrapping)

- Развивање на идејата преку користење на сопствени ресурси;

Предности	Недостатоци
Целосна сопственост	Финансиски ризик
Поголема контрола	Помал кредибилитет
Ограничен долг	Поспор раст

- Git-Hub
- Spanx

СОВЕТИ:

- Знајте каде да ги намалите трошоците;
- Стекнувајте нови познанства;
- Имајте back-up план;
- Добијте награди и ограничете го ризикот;

Берза

АКЦИИ

Предности	Недостатоци
Повисоки приноси	Голема волатилност на цените
Дивиденди	Нема загарантиран поврат

ОБВРЗНИЦИ

Предности	Недостатоци
Помала флукуација во цените	Помали приноси споредбено со акциите
ниво на стабилност на приходите	Цените на паѓаат кога каматните стапки се зголемуваат
Стабилност и ликвидност	

ФЈУЧЕРСИ

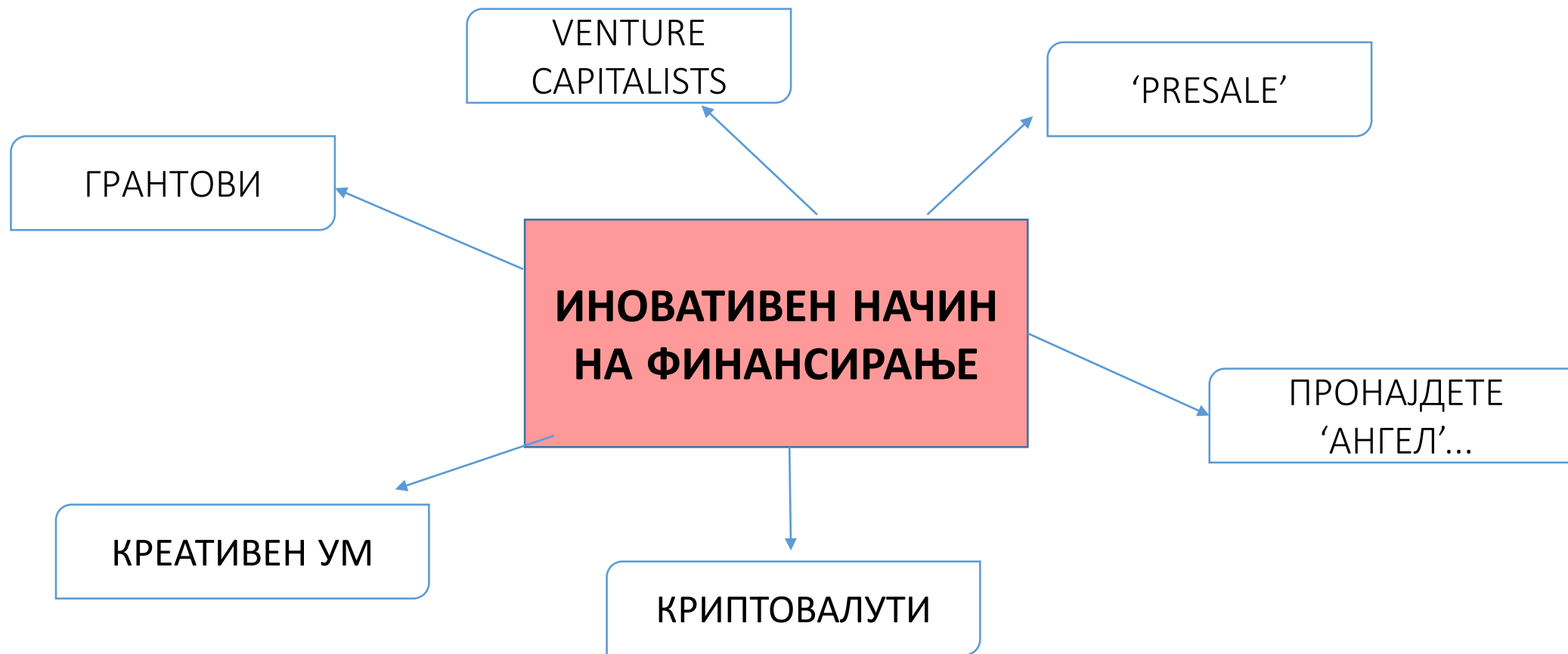
Предности	Недостатоци
лесно одредување на цените	нема контрола врз идните настани
висока ликвидност	флукуации на цените
заштита од ризик	намалување на цените на со приближување на датумот на истекување.

Банки-кредити

Предности	Недостатоци
Точно определен период на исплата	Не се флексибилни
Поврзаност со животниот век на опремата	Проблеми при ненавремена отплата
Различни услови на исплата (камата, потоа главница итн.)	Хипотекарна обезбеденост
Не давате удел од компанијата	Варијабилна каматна стапка
Можност за фиксни каматни стапки	Ризик од неисплата
Провизија само на почетокот	Долг рок на исплата

...'You don't achieve success by 'taking it easy' or 'working on it later'. You achieve it through **persistence and hard work**'...

-Robert Kiyosaki

Venture Capitalists

- приватен инвеститор кој обезбедува капитал на компании со висок потенцијал за раст во замена за удел во капиталот
- Најчесто за финансирање на стартап потфати или поддршка на мали компании кои сакаат да се прошират но немаат пристап до пазарите на акции

Предности	Недостатоци
Парите се ваши да ги задржите	Инвеститорот има удел во вашата компанија
Овозможува брз раст на компанијата	Компанијата можеби нема потенцијал за раст
Може да ве поврзе со други деловни лидери кои можат да ви помогнат	Собирањето средства е напорен процес

Аквизицијата на WhatsApp на Facebook од 22 милијарди долари во 2014 година беше најголемата приватна аквизиција на компанија поддржана од VC некогаш во тоа време.

'Presale'

- Активности за генерирање приходи како резултат на кои однапред добивате средства неопходни за производство пред да се достави производот или услугата до клиентот.
- Еве неколку начини да поттикнете интерес за претстојните производи:
- Дозволете им на клиентите први да го добијат производот кога ќе излезе;
- Нуди однапред попуст;
- Ексклузивни услови на договорот;
- Дополнителни бесплатни услуги;
- Други бонуси;

Грантови

-фиксна сума на пари што обично ја доделуваат владата, ЕУ или некоја организација.

-се даваат на бизнис под услов да исполнуваат одредени критериуми како што се обезбедување работа во области со висока невработеност.

-Типови на грантови:

1. Општи оперативни грантови
2. Грантови за програма/проект
3. Грантови за градење капацитети
4. Капитални грантови

Предности	Недостатоци
'Бесплатни' пари	Одзема време
Достапни информации	Тешко се добива
'Waterfall' ефект	Несигурно обновување
Кредитилитет	'Strings Attached'

Креативен ум

‘THINK OUTSIDE THE BOX’

Потребно е...

1. Стратегија
2. Бизнес модел
3. Клучни одлуки

Пронајдете 'Ангел'

- Ангелските инвеститори се поединци кои нудат финансирање на ветувачки стартап компании во замена за дел од бизнисот, обично во форма на капитал или авторски права;

Предности	Недостатоци
Тие имаат мрежа на инвеститори и можат да натераат повеќе луѓе да инвестираат.	Парите не се заем
Тие се добро упатени во развојот на бизнисот и имаат предвидливост	Нема 'strings attached'
Знаат добра инвестициска можност кога ќе ја видат	Можноста за успех се големува иако немаш целосна контрола на фирмата

Криптовалути

- „Тоа е дигитално средство кое е дизајнирано да работи како медиум за размена кој ги користи криптографските функции како целина со цел да ги обезбеди финансиските трансакции“.
1. Користење на криптовалута за вршење трансакции
  2. Користете крипто или блокчејн платформа

BlockFi

coinbase

etoro

Започнав од 0....

J.K. Rowling

Ugur Sahin и Ozlem Tureci

Howard Schultz

Sundar Pichai

Одржување во живот...

Donald Trump

Dieter Schwarz

Liliane Bettencourt

Alice Walton

10 правила за успех според Warren Buffett

1. Пронајди ја својата страст;
2. Работи напорно;
3. Не грижи се што другите мислат;
4. Читај, читај, читај...
5. Имај план Б, внимавај со ризиците..
6. Имај конкурентска предност;
7. Работи на твојот личен развој;
8. Биди со компетитивен дух;
9. Цели кон успех;
10. Давај безусловна љубов;